

MUSTAQILLIK YILLARIDA DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR.

Tillayev Bobomurod Abduvoxobovich,

Namangan davlat pedagogika instituti

katta o'qituvchisi

[*bobomurodtillayev@gmail.com*](mailto:bobomurodtillayev@gmail.com)

To'lqinboyeva Gulshoda Luqmonjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Texnologik ta'lim yo'nalishi talabasi

[*gulshodato'lqinboyeva000@gmail.com*](mailto:gulshodato'lqinboyeva000@gmail.com)

Annotatsiya: Mustaqillik yillarida mahalliy vakillik organlariga saylovlarga doir huquqiy asoslar ham takomillashdi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti saylovining yuksak darajada o'tishi uchun barcha zarur shart-sharoitlar yaratildi. Mustaqillik yillarida respublika yalpi ichki mahsuloti tarkibida sezilarli ijobiy o'zgarishlar ro'y berdi.

Kalit so'zlar: Respublika, Mustaqillik, konstitutsiya, prinsip, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Oliy Kengash, prezidentlik, Qonun, saylov, Oliy Majlis, deputat.

РЕФОРМЫ, ОСУЩЕСТВЛЕННЫЕ В СИСТЕМЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ ЗА ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ

Тиллаев Бобомурод Абдувохидович

Наманганский государственный

педагогический институт

старший преподаватель

[*bobomurodtillayev@gmail.com*](mailto:bobomurodtillayev@gmail.com)

Тулкинбоева Гулшода Лукмонжон кизи

Наманганский государственный

педагогический институт

Студент технологического образования

[*gulshodato'lqinboyeva000@gmail.com*](mailto:gulshodato'lqinboyeva000@gmail.com)

Аннотация: За годы независимости также улучшилась правовая база выборов в местные представительные органы власти. Созданы все необходимые условия для проведения на высоком уровне выборов Президента Республики Узбекистан. За годы независимости произошли существенные позитивные изменения в структуре валового внутреннего продукта республики.

Ключевые слова: Республика, Независимость, конституция, принцип, Организация Объединенных Наций, Верховный Совет, президентство, Закон, выборы, Олий Мажлис, депутат.

REFORMS IMPLEMENTED IN THE SYSTEM OF STATE ADMINISTRATION DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE.

Tillayev Bobomurod Abduvoxobovich

Namangan state pedagogical institute

senior teacher, bobomurodtillayev@gmail.com

To'lqinboyeva Gulshoda Luqmonjon qizi

Namangan State Pedagogical Institute

Student of Technological Education

gulshodato'lqinboyeva000@gmail.com

Abstract: During the years of independence, the legal framework for elections to local representative bodies has also been improved. All necessary conditions have been created for the high-level holding of the elections of the President of the Republic of Uzbekistan. During the years of independence, significant positive changes have occurred in the structure of the republic's gross domestic product.

Keywords: Republic, Independence, constitution, principle, United Nations, Supreme Council, presidency, Law, election, Oliy Majlis, deputy.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishganidan so'ng mamlakatda yangi davlat boshqaruv tizimini shakllantirish va uni bosqichma-bosqich isloh qilish zaruriyati paydo bo'ldi. Mustabid tuzumdan meros qolgan markazlashgan, byurokratik va fuqarolar manfaatlaridan yiroq boshqaruv tizimi erkin demokratik jamiyat qurilishi yo'lidagi eng katta to'siqlardan biri edi. Shu sababli mustaqillikning ilk yillaridan boshlab davlat boshqaruvi tizimini milliy manfaatlarga, zamonaviy demokratik tamoyillarga va fuqarolik jamiyati talablariga mos tarzda qayta qurish ishlari boshlab yuborildi. Bu islohotlar tobora chuqurlashib, jamiyatning barcha jabhalarini qamrab oldi.

Davlat boshqaruvi tizimidagi islohotlar, avvalo, davlat hokimiyati organlarining vakolatlarini qayta taqsimlash, ularning faoliyatini qonuniylik, shaffoflik, javobgarlik, samaradorlik tamoyillari asosida yo'lga qo'yish bilan boshlandi. Prezidentlik institutining joriy etilishi, parlamentning ikki palatali tizimga o'tishi, ijro etuvchi hokimiyatning professional va mas'ul idoralar shaklida tashkil etilishi ushbu yo'nalishdagi muhim bosqichlar bo'ldi. Qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud

hokimiyatlari o'rtasidagi vakolatlar muvozanatini ta'minlash orqali hokimiyatlar bo'linishi prinsipi amalda joriy qilindi.

Islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri davlat xizmatini tubdan isloh qilish bilan bog'liq bo'ldi. Davlat xizmatchilarining kasbiy malakasini oshirish, ularning faoliyatini baholash, ularni tanlov asosida ishga qabul qilish kabi tizimlar joriy etildi. Bu orqali davlat xizmatining samaradorligi va fuqarolar oldidagi javobgarligi oshirildi. Korrupsiyaga qarshi kurashish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylantirildi. Maxsus idoralar orqali davlat organlarining faoliyati ustidan nazorat kuchaytirildi, davlat xarajatlari va qarorlarining ochiqqligi ta'minlanmoqda.

Hududiy boshqaruv tizimini isloh qilish ham davlat boshqaruvi sohasidagi muhim o'zgarishlardan biridir. Viloyat, tuman va shahar hokimliklari faoliyatini takomillashtirish, mahalliy budjetlar mustaqilligini oshirish, mahalliy kengashlar vakolatlarini kengaytirish orqali markaz va hududlar o'rtasidagi munosabatlar qayta ko'rib chiqildi. Mahalliy organlarning fuqarolar bilan bevosita aloqasi, aholining ehtiyoj va takliflariga asoslangan qarorlar qabul qilinishi yangi boshqaruv madaniyatini shakllantirishga xizmat qildi.

Fuqarolik jamiyatining rivojlanishi va davlat boshqaruvida ishtirokini kengaytirish bo'yicha ham muhim qadamlarga erishildi. Nodavlat notijorat tashkilotlari, jamoat fondlari, fuqarolar yig'inlari, ommaviy axborot vositalarining davlat qarorlarini muhokama qilishdagi o'rni kuchaytirildi. Jamoatchilik eshituvi va muhokamasi tizimi joriy qilindi. Davlat organlarining faoliyati yuzasidan jamoatchilik oldida hisob berish tizimi yo'lga qo'yildi. Bu fuqarolarning davlat boshqaruvida bevosita ishtirok etishiga xizmat qilmoqda.

Yana bir muhim islohot sohasi bu raqamli boshqaruv tizimining joriy etilishi bilan bog'liqdir. Elektron hukumat tizimi orqali davlat xizmatlarini soddalashtirish, byurokraziyani kamaytirish, korrupsiya xavfini bartaraf etish, fuqarolar uchun qulaylik yaratish maqsadida keng qamrovli ishlar amalga oshirildi. Davlat xizmatlarini yagona elektron portal orqali taqdim etish, onlayn murojaatlar, elektron arxivlar, elektron to'lov tizimlari davlat boshqaruvidagi yangilanishlarning yaqqol ifodasidir. Bu jarayon xalq bilan davlat o'rtasidagi aloqalarni yaqinlashtirdi.

Yaqin yillarda amalga oshirilayotgan boshqaruv islohotlari inson huquqlari va erkinliklariga asoslangan boshqaruv tizimini shakllantirishga yo'naltirilgan. Ochiqlik siyosati, fikrlar xilma-xilligiga nisbatan bag'rikenglik, sud-huquq tizimining mustaqilligi, erkin axborot muhitining yaratilishi boshqaruv tizimining demokratiklashuvi uchun muhim sharoit yaratmoqda. Davlat boshqaruvida yuksak axloqiy mezonlar, javobgarlik va fuqarolarga xizmat qilish g'oyasi ustuvor ahamiyat kasb etmoqda.

O'zbekistonning yangi taraqqiyot bosqichida "Inson qadri uchun" tamoyili boshqaruv konsepsiyasining asosiy g'oyasi sifatida belgilanmoqda. Barcha islohotlar,

qarorlar va dasturlar aynan inson salohiyatini to'liq namoyon qilish, uning huquqlari va erkinliklarini ta'minlash, hayot sifatini yaxshilashga qaratilmoqda. Bu esa davlat boshqaruvi tizimini tubdan yangilash, samaradorlikni oshirish, muvozanatli va adolatli boshqaruv mexanizmlarini yaratishga xizmat qilmoqda.

Davlat boshqaruvi tizimidagi islohotlarning yana bir muhim jihati bu yoshlar, ayollar va nogironligi bo'lgan shaxslarni boshqaruv jarayonlariga keng jalb etish bilan bog'liq. Yangi avlod kadrlarini tayyorlash, ular uchun ochiq tanlovlar asosida davlat xizmatlariga kirish imkoniyatlarini yaratish orqali boshqaruv tizimi yangilanmoqda. Boshqaruv tizimida ayollar ulushining oshishi, yoshlar kvotalarining joriy qilinishi, nogironligi bo'lgan shaxslar uchun teng imkoniyatlar yaratilishi ijtimoiy adolatning amaliy ko'rinishidir.

Davlat boshqaruvi islohotlari xalqaro tajribaga tayanilgan holda olib borilmoqda. Rivojlangan davlatlarning ilg'or boshqaruv mexanizmlari, raqamli texnologiyalari, inson kapitalini boshqarish bo'yicha tajribalari chuqur o'rganilib, milliy sharoitga moslashtirilgan holda tatbiq qilinmoqda. Xalqaro reyting va indekslardagi ko'rsatkichlarning yaxshilanishi bu boradagi islohotlarning natijasidir. Xususan, O'zbekistonning korrupsiyani qabul qilish indeksi, elektron hukumat rivojlanish indeksi, ochiqlik va shaffoflik ko'rsatkichlari bosqichma-bosqich yaxshilanmoqda.

Shuningdek, davlat boshqaruvi sohasida xususiy sektor, tadbirkorlik subyektlari va investorlar bilan o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Xususiy sektor vakillarining boshqaruv muammolarini hal etishda ishtiroki, davlat-xususiy sheriklik loyihalari, tartibga solish siyosatining soddalashuvi bu yo'nalishdagi o'zgarishlarning natijasidir. Investitsiya muhitini yaxshilash, biznes yuritishni yengillashtirish orqali davlat boshqaruvi zamonaviy, bozor mexanizmlariga asoslangan samarali tuzumga aylantirilmoqda.

Shu tarzda, mustaqillik yillarida O'zbekistonda davlat boshqaruvi tizimi tubdan isloh qilinib, samarali, shaffof, fuqaroga xizmat qiluvchi va xalqaro standartlarga mos tizimga aylantirilmoqda. Boshqaruv tizimida inson omilining ustuvorligi, ochiqlik, ishtirokchilik, adolat va mas'uliyat kabi qadriyatlar asos qilib olinmoqda. Bu esa nafaqat boshqaruv sohasida, balki jamiyatning boshqa barcha sohalarida ham barqaror rivojlanish, fuqarolik jamiyatining mustahkamlanishi, huquqiy demokratik davlat asoslarining mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlis va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi// "Xalq so'zi" gazetasi, 2022 yil 21 dekabr, №272 (8334).

2. Prezident Shavkat Mirziyoyevning Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashining kengaytirilgan majlisidagi nutqi. 2023-yil 22-dekabr. www.prezident.uz.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: O'zbekiston, 2021. – B. 267.
4. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik (O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning davlat va jamiyat taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlariga doir konseptual g'oyalari va tavsiyalari) Uslubiy qo'llanma – Toshkent: Lesson press, 2022.–B. 122.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-martdagi “Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-5040-son Qarori.